

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Павлюк Є.О.

2011 р.

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Конфліктологія

Освітньо-професійна програма Психологія

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Попелюшко Роман Павлович
Профайл викладача	Попелюшко Роман Павлович – Кафедра психології та педагогіки (khmnu.edu.ua)
E-mail викладача(ів)	popeliushkoro@khmnu.edu.ua
Контактний телефон	+38 (097) 788 93 63
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=5668
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Очні: згідно розкладу; он-лайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Загальна характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
				Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота здобувача	Самостійна робота, в т.ч. ІРС			Залік	Іспит
						Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
В	Д	2	3	4,0	120	42	28		14		78			+	
В	З	2	3	4,0	120	8	4		4		112			+	

Анотація дисципліни

Конфліктологія є дисципліною, важливою для здобувачів будь якої спеціальності, оскільки надає знання, вміння необхідні для роботи в напрямку конфліктології; орієнтована на набуття у здобувачів навичок адекватного застосування знань та психологічних прийомів роботи з людьми в конфліктних ситуаціях; набуття знань з питань організаційної структури профілактики та вирішення конфліктів. Особлива увага в дисципліні приділяється формуванню у здобувачів практичних навичок розпізнавання стадій та складових конфлікту; формуванню особистого стилю вирішення конфліктної ситуації; спостереженню за собою, членами групи; аналізу групових процесів та динаміки групи; вмінню будувати схему психопрофілактичної роботи з подолання конфліктних протиріч.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів з теоретичними і практичними сторонами вирішення конфлікту, причинами їх виникнення і озброїти слухачів знаннями, вміннями і навичками з курсу конфліктологія.

Завдання дисципліни: надати здобувачам знання про різні чинники, які відіграють важливу роль в психології конфлікту; практично підготувати психологів до вирішення різних проблем пов'язаних з конфліктами, які виникають в навчальній, виховній та виробничій діяльності; ознайомити здобувачів з основними вимогами до особистості фахівця в цій сфері.

Очікувані результати навчання

Здобувач вищої освіти, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій; розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Самостійна робота здобувача		
			Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6
1	Історія розвитку конфліктології як науки	Історія розвитку конфліктології як науки, внутрішньоособистісні конфлікти	Опрацювання теоретичного матеріалу, оволодіння ключовими поняттями за теоретичним матеріалом до теми.	5	[2, 3, 4, 5]
2	Внутрішньо особистісні конфлікти			7	[2, 3, 4, 5]
3	Міжособистісні конфлікти	Міжособистісні, міжгрупові та трудові конфлікти	Опрацювання теоретичного матеріалу, оволодіння ключовими поняттями по теоріях психології конфлікту	5	[1, 2, 3, 4, 5]
4	Міжгрупові та внутрішньо групові конфлікти			5	[1, 2, 3, 4, 5]
5	Особливості виникнення і подолання конфліктів в трудових колективах	Конфлікти в організаціях та психокорекція конфліктів	Опрацювання теоретичного матеріалу щодо психокорекції конфліктів, вирішення практичних завдань	5	[1, 2, 3, 4, 5]
6	Психокорекція конфліктів			7	[2, 3, 4, 5]
7	Керування конфліктами	Керування конфліктами та стресами в ситуаціях протистояння	Опрацювання теоретичного матеріалу щодо керування конфліктами, вирішення практичних завдань	5	[2, 3, 4, 5]
8	Керування стресами в конфліктних ситуаціях			7	[2, 3, 4, 5]
9	Раціональна поведінка в конфлікті	Раціональна поведінка та спілкування в конфлікті	Опрацювання літератури щодо раціональної поведінки в конфлікті, конспекту лекцій.	5	[2, 3, 4, 5]
10	Конфлікти як результат порушення правил спілкування			5	[1, 2, 3, 4, 5, 6]
11	Попередження, прогнозування і профілактика конфліктів	Шляхи попередження, прогнозування, вирішення і профілактики конфліктів	Опрацювання теоретичного матеріалу щодо профілактики конфліктів, вирішення практичних завдань	5	[2, 3, 4, 5]
12	Переговори як спосіб вирішення конфліктів			7	[1, 2, 3, 4, 5, 6]
13	Корпоративна культура і конфлікти	Корпоративна культура та психопрофілактика конфліктів	Опрацювання теоретичного матеріалу щодо особливостей корпоративної культури, вирішення практичних завдань	5	[1, 2, 3, 4, 5, 6]
14	Психопрофілактика конфліктів			5	[2, 3, 4, 5]

Примітки: лекції проводяться раз на тиждень – дві години, практичні заняття – раз на два тижні по дві години.

Політика дисципліни

Організація освітнього процесу в Університеті відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Здобувач зобов'язаний відвідувати лекції і практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, практичні завдання виконувати відповідно до графіка. Здобувач має здати визначені точки контролю у встановлені викладачем терміни, але не пізніше, ніж до початку чергової атестації. До практичних занять здобувач має підготуватися відповідно до наданих завдань і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно Положення про порядок визнання та перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ <http://surl.li/codwt>. Виконуючи самостійну роботу з дисципліни здобувач має дотримуватися політики доброчесності. У разі наявності плагіату він отримує незадовільну оцінку і має виконати роботу за новою темою.

Критерії оцінювання результатів навчання

Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих позитивно з урахуванням коефіцієнта вагомості встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт. Встановлюється обов'язковий мінімум оцінок, які має отримати здобувач впродовж семестру, щоб виконати програму дисципліни.

Оцінювання результатів навчання здобувачів денної форми навчання складається з таких елементів: усне опитування, тестовий контроль та завдань для самостійного опрацювання (захист рефератів), семестровий контроль (залік).

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота				Самостійна робота здобувача		Семестровий контроль (залік)	
Практичні заняття							
Усне опитування		Тестовий контроль		ІДЗ (реферат)		За рейтингом	
1*	2	3	4	1	2	0	
ВК: 0,6		0,2		0,2		0	

Примітки: * – у цьому рядку цифрами вказана мінімальна кількість оцінок, які має отримати здобувач з кожного виду роботи; ВК – ваговий коефіцієнт.

Оцінювання результатів навчання здобувачів заочної форми навчання складається з таких елементів: контрольна робота, усне опитування, тестовий контроль.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання здобувачів заочної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота		Самостійна робота здобувача		Семестровий контроль (залік)	
Усне опитування		Контрольна робота		За рейтингом	
ВК: 0,2		0,4		0	

Примітка: ВК – ваговий коефіцієнт.

Критерії оцінювання за видами робіт

Протягом вивчення дисципліни «Конфліктологія» здобувач вищої освіти має виконати низку робіт, частина яких включена в аудиторну роботу, а частина – у самостійну.

Усне опитування відбувається у вигляді участі здобувачів вищої освіти у дискусіях під час аудиторних занять. Під час оцінювання викладач звертає увагу на активність здобувачів вищої освіти та обґрунтованість умовиводів.

Тестовий контроль відбувається у Модульному середовищі для навчання ХНУ. Здобувач може пройти тест письмово за умови здачі заборгованості або відсутності технічних можливостей для комп'ютеризованого проходження тесту. Тематичний тест для студента складається з двадцяти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. На тестування відводиться 25 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі граfi для відповідей мають бути заповнені цифрами, що відповідають правильним, на погляд студента, відповідям. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці за інституційною шкалою, що виставляється здобувачу, наведена у таблиці:

Сума балів за тестові завдання	1–10	11–13	14–17	18–20
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю.

Контрольна робота

Контрольна робота здобувачів заочної форми навчання включає теоретичне питання та практичне завдання. Зміст та вимоги до написання та оформлення контрольної роботи подані у методичних вказівках, розміщених у Модульному середовищі для навчання ХНУ.

Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
<i>Відмінно</i>	Зміст питань розкрито повно і грамотно, правильно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. Дотримані всі вимоги оформлення контрольної роботи. При написанні допущено дві-три несуттєві похибки.
<i>Добре</i>	Зміст питань розкрито повно. Показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі питань можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Дотримані не всі вимоги оформлення контрольної роботи. Допущено дві-три несуттєві помилки.
<i>Задовільно</i>	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.
<i>Незадовільно</i>	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.

Підсумкова оцінка за семестр згідно з національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній здобувачем кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Інституційна оцінка, критерії оцінювання
A	4,75 – 5,00	5	<i>Зараховано</i> <i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь і навичок. <i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками. <i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками. <i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією. <i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання.
B	4,25 – 4,74	4	
C	3,75 – 4,24	4	
D	3,25 – 3,74	3	
E	3,00 – 3,24	3	
FX	2,00 – 2,99	2	<i>Не зараховано</i> <i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни. <i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна робота і повторне вивчення дисципліни.
F	0,00 – 1,99	2	

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

- 1 Конфліктологія, особливості її виникнення та розвитку.
- 2 Предмет і завдання конфліктології.
- 3 Актуальні проблеми конфліктології та її напрямки.
- 4 Розробка систем контролю і діагностики розвитку конфліктів і варіантів їх вирішення.
- 5 Сутність конфлікту та динаміка прояву.
- 6 Сутність та психологічні особливості виникнення та перебігу внутрішньоособистісних конфліктів.
- 7 Типи внутрішньоособистісних конфліктів.
- 8 Конфлікт ролей як класифікація внутрішньоособистісних конфліктів.
- 9 Деструктивні шляхи вирішення внутрішньоособистісних конфліктів.
- 10 Конструктивні шляхи вирішення ВОК - джерело розвитку особистості.
- 11 Сутність, види та причини виникнення міжособистісних конфліктів.
- 12 Деструктивні (непродуктивні) конфлікти.
- 13 Структура і стадії міжособистісних конфліктів.
- 14 Сторони конфліктів, умови протікання, образи конфліктних ситуацій, можливі дії учасників.
- 15 Внутрішньогрупові конфлікти як порушення системи комунікації, взаємозв'язків, зниження групової згуртованості.
- 16 Психологічні бар'єри, їх характеристика.
- 17 Виявлення особистісної сумісності, врахування індивідуально-психологічних особливостей.

- 18 Теорія конформності - тенденція змінювати свою поведінку.
- 19 Конфліктогенні особистості, принципи спілкування з ними.
- 20 Методи вирішення конфліктів. Їх характеристика.
- 21 Класифікація конфліктів по М. Дойчу.
- 22 Стили розв'язання конфліктів.
- 23 Непрямі методи вирішення конфліктів.
- 24 Конфлікти по суб'єктам: між групою і особистістю між окремими особистостями, між начальником і підлеглими.
- 25 Процес розвитку конфлікту.
- 26 Структура конфлікту.
- 27 Основні стратегії і тактики при регулюванні конфліктів.
- 28 Варіанти взаємодії сторін у конфліктних ситуаціях.
- 29 Двохпараметрична модель К. Томаса.
- 30 Методи і психологічні механізми керування конфліктами.
- 31 Стрес: сутність, види, фактори, що впливають на його розвиток.
- 32 Динаміка стресу.
- 33 Рівні керування стресами і типологія особистостей, що по-різному реагують на стрес.
- 34 Умови запобігання і нормалізації стресу.
- 35 Основні правила вирішення і профілактики конфліктів.
- 36 Керування емоціями в конфлікті.
- 37 Стили поведінки учасників конфлікту.
- 38 Особливості прогнозування конфліктів.
- 39 Попередження і профілактика конфліктів.
- 40 Технологія попередження конфліктів.
- 41 Основні правила вирішення і профілактики конфліктів.
- 42 Керування емоціями в конфлікті.
- 43 Стили поведінки учасників конфлікту.
- 44 Основи раціональної поведінки в конфлікті, познайомити студентів з методами керування власними емоціями, стилями поведінки в конфлікті і способами спілкування з "важкими" людьми.
- 45 Постулати спілкування, механізми взаємопритягнення й етичні правила ділового спілкування, що сприяють запобіганню конфліктів.
- 46 Роль підсвідомості в спілкуванні і конфлікті.
- 47 Особливості прогнозування конфліктів.
- 48 Попередження і профілактика конфліктів.
- 49 Технологія попередження конфліктів.
- 50 Сутність, види, функції й етапи переговорів.
- 51 Посередництво при переговорах.
- 52 Психологічні механізми і технологія переговорного процесу.
- 53 Поняття корпоративної культури.
- 54 Основні методи формування і розвитку корпоративної культури.
- 55 Високий імідж фірми (підприємства) як фактор зниження конфліктності в колективі.

Рекомендована література

Основна література

- 1 Єременко Л. В. Конфліктологія: навчальний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2018. 219 с.
- 2 Кононець М. О. Психологія конфлікту: комплекс навчально-методичного забезпечення підготовки бакалаврів всіх спеціальностей. Київ, НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. 48 с.
- 3 Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник. Львів: «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с.
- 4 Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підручник. Рівне: Перспектива, 2017. 240 с.

Додаткова література

- 5 Ващенко І. В. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. Київ: Знання, 2013. 408 с.
- 6 Отич О. М. Психологія конфлікту: навч.-метод. посіб. для підготовки магістрів усіх форм навчання. Київ: МІХМД, 2008. 284 с.
- 7 Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2008. 72 с.